

สรุปผลการวิจัย ภูมิรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลินที่เขียนขึ้นสำหรับเด็กวัย ๖ - ๑๒ ปี ที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่ปีเด็กสากล(พ.ศ. ๒๕๒๒) ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๒๔) และเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กวัยดังกล่าว ในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในเรื่อง (๑) ชีวิตในครอบครัว (๒) อาชีพ (๓) การเล่น (๔) เทศกาลและพิธีการ และ (๕) วรรณกรรมพื้นบ้าน (ไ้แก่ นิทานพื้นบ้าน บทเพลงกล่อม เพลงกล่อมเด็ก สุภาษิต ภาษิต เพลงสวท ส่วนวน แบบคำประพันธ์ดั้งเดิม เพลงพื้นบ้าน และวิทยาคารพื้นบ้าน) และเพื่อการพิสูจน์สมมุติฐานของการวิจัยว่า หนังสือสำหรับเด็กที่เป็นหนังสืออ่านเพื่อความบันเทิงที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กวัย ๖ - ๑๒ ปี ที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทย ระหว่างปีเด็กสากล(พ.ศ. ๒๕๒๒) ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๒๔) มีเนื้อหาวัฒนธรรมไทยน้อย

ได้ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาความหมายของวัฒนธรรม พัฒนาการ ประเภทของวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่เป็นสากล และวัฒนธรรมไทยตามแนวทางในการวิจัย คือ (๑) ชีวิตในครอบครัว (๒) อาชีพ (๓) การเล่น (๔) เทศกาลและพิธีการ และ (๕) วรรณกรรมพื้นบ้าน (ไ้แก่ นิทานพื้นบ้าน บทเพลงกล่อม เพลงกล่อมเด็ก สุภาษิต ภาษิต เพลงสวท ส่วนวน แบบคำประพันธ์ดั้งเดิม เพลงพื้นบ้าน และวิทยาคารพื้นบ้าน) โดยศึกษาจากหนังสือ สิ่งพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการสัมภาษณ์ สํารวจและรวบรวมหนังสือสำหรับเด็กอายุ ๖ ถึง ๑๒ ปี ที่พิมพ์ในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๔ เฉพาะหนังสือที่เป็นหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน (ทั้งที่เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ และเรื่องที่น่าเค้าโครง หรือดัดแปลงมาจากเรื่องของคนต่างประเทศ รวมทั้งหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลินที่กระทรวงศึกษาธิการได้คัดเลือกให้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กทั้งนี้มิได้รวมหนังสือที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ) ทั้งประชากรหนังสือที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ๑๓๐ เล่ม ได้จัดทำบรรณานุกรมพร้อมด้วยบรรณนิทัศน์ของตัวตัวอย่างประชากรแต่ละ

เล่ม กำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาทางค่านิยมชนบทไทย แล้วจึงส่งไปให้
 ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แล้วนำมาแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นเกณฑ์ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย
 เกณฑ์การวิเคราะห์ทางค่านิยมชนบทไทยในหัวข้อ (๑) ชีวิตในครอบครัว มีเกณฑ์ ๑๒ ข้อ
 (๒) อาชีพ มีเกณฑ์ ๑๑ ข้อ (๓) การเล่น มีเกณฑ์ ๕ ข้อ (๔) เทศกาลและพิธีการ มีเกณฑ์
 ๔ ข้อ และ (๕) วรรณกรรมพื้นบ้าน มีเกณฑ์ ๔ ข้อ โค้ดกำหนดสิ่งที่เป็นประชากรตัวอย่างใน
 การวิเคราะห์แต่ละเล่ม เพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งกล่าว พร้อมทั้งคัดรอยคะแนนที่พบความคิด
 รวบรวมความเกณฑ์การวิเคราะห์ที่มีอยู่ในเนื้อหาของหนังสือทุกครั้งที่ยพบเนื้อหานั้น ตรวจสอบคะแนน
 ที่ได้มา หากค่าความถี่เฉลี่ย และร้อยละ เสนอเป็นผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. จากการสำรวจหนังสือสำหรับเด็กอายุ ๖ ถึง ๑๒ ปี ที่พิมพ์ในประเทศไทยระหว่าง
 พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๔ พบว่าหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่เป็นหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
 นั้น (ทั้งที่เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ และเรื่องที่นำเค้าโครง หรือคัดแปลงมาจากเรื่องของคน
 ประเทศ รวมทั้งหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ที่กระทรวงศึกษาธิการคัดเลือกให้เป็นหนังสือ
 อ่านเพิ่มเติม หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก ทั้งนี้มีใครรวมหนังสือที่
 แปลมาจากภาษาต่างประเทศ) มีจำนวน ๑๕๐ เล่ม เป็นหนังสือที่พิมพ์โดยองค์การคาราคาของคุรุสภา
 ๕๐ เล่ม สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๓๕ เล่ม ชมรมเด็ก ๑๗ เล่ม และสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ๑๐
 เล่ม นอกนั้นเป็นหนังสือที่พิมพ์โดยโรงพิมพ์ สำนักพิมพ์ และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐบาล
 และเอกชน สามารถรวบรวมตัวเลขเล่มเพื่อนำมาวิเคราะห์ได้เพียง ๑๓๐ เล่ม (หนังสือแปล หนังสือที่
 ไม่ใช่สำหรับเด็กวัย ๖ - ๑๒ ปี อ่าน และหนังสือที่ไม่ปรากฏที่พิมพ์ไม่พิจารณาเป็นประชากรในการ
 วิเคราะห์) แยกเป็นหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ๗๕ เล่ม พ.ศ. ๒๕๒๓ ๒๓ เล่ม และ พ.ศ.
 ๒๕๒๔ ๓๒ เล่ม นอกจากนั้นหนังสือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ๑๓๐ เล่ม ดังกล่าว ยังสามารถแยกได้
 เป็นหนังสือที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศ ๑๐ เล่ม หนังสือที่แต่งขึ้นเอง ๑๒๐ เล่ม ในจำนวน
 หนังสือที่แต่งขึ้นเองทั้ง ๑๒๐ เล่มนี้ เป็นหนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อเป็นหนังสือสำหรับอ่านเพิ่มเติม ๔ เล่ม
 และเป็นหนังสือสำหรับส่งเสริมการอ่านของกระทรวงศึกษาธิการ ๑๑ เล่ม

๒. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กทั้ง ๑๓๐ เล่ม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ เนื้อหาต้นธรรมไทยเรื่องชีวิตในครอบครัว ๑๒ หัวข้อย่อย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าเนื้อหาใน หัวข้อย่อยนั้นหนังสือส่วนใหญ่ไม่กล่าวถึงเลย และบางเล่มก็กล่าวถึง ๑ ครั้ง แต่ก็มีบางเล่มที่ กล่าวถึงหลายครั้ง ถ้าคิดเฉลี่ยหนังสือทั้ง ๑๓๐ เล่มแล้ว แต่ละเล่มก็กล่าวถึงเนื้อหาชีวิตใน ครอบครัวแต่ละหัวข้อย่อยไม่ถึง ๑ ครั้ง และเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับหนังสือที่กล่าวถึงหัวข้อย่อยหลาย ครั้ง มักจะเป็นหนังสือที่มีความดีสูงสุกในหลายหัวข้อย่อยด้วย ได้แก่ หนังสือเรื่อง เรื่องของออก (๑๒) และโลกไทยไปอเมริกา (๘๒)

หนังสือทั้ง ๑๓๐ เล่ม บางเล่มกล่าวถึงเนื้อหาชีวิตในครอบครัวบางหัวข้อ ขณะที่ หนังสือสำหรับเด็กบางเล่มไม่กล่าวถึงเลย หัวข้อเนื้อหาชีวิตในครอบครัว ในเรื่องความรัก ความกตัญญูคุณผู้ปกครอง มีการกล่าวถึงสูงสุด ร้อยละ ๓๐ ของจำนวนหนังสือที่ขึ้นการ วิเคราะห์ รองลงมาคือ ความรักของบิดามารดาต่อบุตร ร้อยละ ๒๕.๓๘ ของจำนวนหนังสือที่ขึ้น ในการวิเคราะห์ การอบรมสั่งสอนบุตรหลานในครอบครัว ร้อยละ ๒๔.๖๒ ของจำนวนหนังสือที่ขึ้น ในการวิเคราะห์ ส่วนความรักและความเคารพระหว่างสามีและภรรยา ความรักระหว่างญาติ พี่น้อง ความผูกพันกับเพื่อนบ้าน การแสดงความเคารพนับถือผู้มีอาวุโสในครอบครัวด้วย กาย วาจาใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และการต้อนรับแขก กล่าว ถึงต่ำกว่า ร้อยละ ๑๐ ของจำนวนหนังสือที่ขึ้นการวิเคราะห์ สำหรับการถ่ายทอดวิถีชีวิตผู้ สมาชิกในครอบครัว และความรักในความสงบ กล่าวไม่ถึง ร้อยละ ๑ ของจำนวนหนังสือที่ขึ้น การวิเคราะห์

๓. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กทั้ง ๑๓๐ เล่ม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ เนื้อหาต้นธรรมไทยเรื่องอาชีพ ๑๑ หัวข้อย่อย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า เนื้อหาในหัวข้อย่อยใน หนังสือส่วนใหญ่ไม่กล่าวถึงเลยและบางเล่มก็กล่าวถึง ๑ ครั้ง แต่ก็มีบางเล่มที่กล่าวถึงหลายครั้ง ถ้าคิดเฉลี่ยหนังสือทั้ง ๑๓๐ เล่มแล้ว แต่ละเล่มก็กล่าวถึงเนื้อหาอาชีพแต่ละหัวข้อย่อยไม่ถึง ๑ ครั้ง และเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับหนังสือที่กล่าวถึงหัวข้อย่อยหลายครั้ง มักจะเป็นหนังสือที่มีความดีสูงสุกในหลาย หัวข้อย่อยด้วย ได้แก่หนังสือเรื่อง ชีวิตใหม่ (๑๐๕) ปลาขาวของนงค์ (๘๘) บ้านบุญคุณากเสี้ยว (๒๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ (๒๓)

หนังสือทั้ง ๑๓๐ เล่ม บางเล่มอาจกล่าวถึงเนื้อหาการพิมพ์ หัวข้อ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

๔. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเก็บทั้ง ๑๓๐ เล่ม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาวิชาธรรมไทย เรื่องการเลข ๕ หัวข้อย่อย ที่ผู้วิจัยร่างขึ้นนั้นพบว่า เนื้อหาในหัวข้อย่อยในหนังสือส่วนใหญ่ ไม่กล่าวถึงเลย และบางเล่มก็กล่าวถึง ๑ ครั้ง แต่ก็มีบางเล่มกล่าวถึงหลายครั้ง ถ้าคิดเฉลี่ยหนังสือทั้ง ๑๓๐ เล่มแล้ว แต่ละเล่มก็กล่าวถึงเนื้อหาการเลขแต่ละหัวข้อย่อยไม่ถึง ๑ ครั้ง และเป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีหนังสือเล่มใดที่มีความถี่สูงสุดในหัวข้อย่อย จะมีความถี่สูงสุดในจำนวนหัวข้อย่อยมากหัวข้อที่สุดด้วย

หนังสือทั้ง ๑๓๐ เล่ม บางเล่มอาจกล่าวถึงเนื้อหาการเลขบางหัวข้อ ขณะที่หนังสือบางเล่มไม่กล่าวถึงเลย หัวข้อเนื้อหาการเลข ในเรื่องวิชาธรรมคานการฝึกสังเกตและไหวพริบ มีการกล่าวถึงสูงสุด ร้อยละ ๕.๕๒ ของจำนวนหนังสือที่ขึ้นการวิเคราะห์ วิชาธรรมคานศีลธรรม กล่าวถึง ร้อยละ ๕.๐๘ ของจำนวนหนังสือที่ขึ้นการวิเคราะห์ ส่วนหัวข้อวิชาธรรมคานวรรณกรรมเพลงที่ประกอบการเล่น ไม่มีหนังสือเล่มใดที่ขึ้นการวิเคราะห์ก็กล่าวถึงเลย

๕. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเก็บทั้ง ๑๓๐ เล่ม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาวิชาธรรมไทย เรื่องเทศาและพิธีการ ๔ หัวข้อย่อย ที่ผู้วิจัยร่างขึ้นนั้น พบว่าเนื้อหาในหัวข้อย่อยในหนังสือส่วนใหญ่ไม่กล่าวถึงเลย และบางเล่มก็กล่าวถึง ๑ ครั้ง แต่ก็มีบางเล่มกล่าวถึงหลายครั้ง ถ้าคิดเฉลี่ยทั้ง ๑๓๐ เล่มแล้ว แต่ละเล่มก็กล่าวถึงเนื้อหาเทศาและพิธีการแต่ละหัวข้อย่อยไม่ถึง ๑ ครั้ง และเป็นที่น่าสังเกตว่าหนังสือที่กล่าวถึงในหัวข้อย่อยหลายครั้งมักจะเป็นหนังสือที่มีความถี่สูงสุดในหลายหัวข้อย่อยด้วย ในแง่หนังสือเรื่องบ้านบุญญาภาคเสี้ยว

หนังสือทั้ง ๑๓๐ เล่ม บางเล่มอาจกล่าวถึงเนื้อหาเทคโนโลยีและพิศการบางหัวข้อ ขณะที่หนังสือสำหรับเด็กบางเล่มไม่กล่าวถึงเลย หัวข้อเนื้อหาเทคโนโลยีและพิศการในเรื่องพิศการเกี่ยวกับชีวิต กล่าวถึงสูงสุด ร้อยละ ๑๕.๒๓ ของจำนวนหนังสือที่สำนักงานการวิเคราะห์ รองลงมาคือ พิศการเกี่ยวกับศาสนา และเทคโนโลยีต่าง ๆ กล่าวถึง ร้อยละ ๓.๐๘ ของจำนวนหนังสือที่สำนักงานการวิเคราะห์ ส่วนพิศการเกี่ยวกับการกิจกรรม มีกล่าวถึงน้อยที่สุดในจำนวนหนังสือที่สำนักงานการวิเคราะห์ คิดกล่าวถึง ร้อยละ ๑.๕๔

๖. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กทั้ง ๑๓๐ เล่ม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในเรื่องวรรณกรรมพื้นบ้าน ๔ หัวข้อย่อย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าเนื้อหาในหัวข้อย่อยในหนังสือส่วนใหญ่ไม่กล่าวถึงเลย และบางเล่มก็กล่าวถึง ๑ ครั้ง แต่มีบางเล่มกล่าวถึงหลายครั้ง ถ้าคิดเฉลี่ยทั้ง ๑๓๐ เล่มแล้ว แต่ละเล่มก็กล่าวถึงเนื้อหาวรรณกรรมพื้นบ้านแต่ละหัวข้อย่อยไม่ถึง ๑ ครั้ง และเป็นที่น่าสนใจเกินกว่าหนังสือที่กล่าวไว้ในหัวข้อย่อยหลายครั้ง มักจะเป็นหนังสือที่มีความดีสูงที่สุดในหลายหัวข้อย่อยด้วย ยกเว้นหนังสือเรื่อง บทเรียนชีวิต (๓๗)

หนังสือทั้ง ๑๓๐ เล่ม บางเล่มอาจกล่าวถึงเนื้อหาวรรณกรรมพื้นบ้านบางหัวข้อ ขณะที่หนังสือสำหรับเด็กบางเล่มไม่กล่าวถึงเลย หัวข้อเนื้อหาวรรณกรรมพื้นบ้านในเรื่องสุภาษิต, ภาษิต กล่าวถึงสูงสุด ร้อยละ ๖.๕๒ ของจำนวนหนังสือที่สำนักงานการวิเคราะห์ รองลงมาคือแบบคำประพันธ์ดั้งเดิม กล่าวถึง ร้อยละ ๕.๓๘ ของจำนวนหนังสือที่สำนักงานการวิเคราะห์ สำหรับเพลงสวด และเพลงพื้นบ้าน ไม่มีหนังสือเล่มใดที่สำนักงานการวิเคราะห์กล่าวถึงเลย

๗. จากกาวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กทั้ง ๑๓๐ เล่ม ตามเกณฑ์ที่สำนักงานการวิจัยครั้งนั้นพบว่า หนังสือ ๕๗ เล่ม หรือร้อยละ ๔๓.๘๕ ของหนังสือทั้งหมด ไม่มีเนื้อหาหัวข้อชีวิตในครอบครัว หนังสือ ๖๕ เล่ม หรือร้อยละ ๕๓.๐๘ ของหนังสือทั้งหมด ไม่มีเนื้อหาหัวข้อการเล่น หนังสือ ๑๐๑ เล่ม หรือร้อยละ ๗๗.๖๙ ของหนังสือทั้งหมด ไม่มีเนื้อหาหัวข้อเทคโนโลยีและพิศการ และหนังสือ ๑๑๑ เล่ม หรือร้อยละ ๘๕.๓๘ ของหนังสือทั้งหมด ไม่มีเนื้อหาหัวข้อวรรณกรรมพื้นบ้าน สำหรับหนังสือจำนวน ๓๔ เล่ม หรือร้อยละ ๒๖.๑๕ ของจำนวนหนังสือทั้งหมด ไม่มีเนื้อหาวัฒนธรรมไทย ที่เป็นเกณฑ์การวิเคราะห์คือ ชีวิตในครอบครัว การเล่นเกม เทคโนโลยีและพิศการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน ยกเว้นหนังสือเรื่อง หนูนกเจ้าใจดี (๓) อรุณอุทัย (๔) ลุงเต่าเจ้าใจดี (๗) เจ้าแควเจ้าใจดี (๑๑) เมื่อกวางชาติคุณดึกกิน (๑๕)

กระต่ายน้อยผู้ยาก (๒๐) แถวผู้กล้าหาญ (๒๑) สิงเจ้าเล่ห์ (๒๓) เจ้าจูบแฉะ (๒๕)
เคากับหงส์ (๓๒) ผู้เสียสละ (๓๔) อุ้งนกอพยพของโลก (๓๕) ทศกัณฐ์ (๔๐) พระจันทร์
ตกน้ำ (๔๓) แกะเดินเพื่อง (๕๓) กระต่ายเหี้ยมเลือด (๗๑) วิหังสีกันิก (๗๒) เที่ยวสิงโต
(๘๔) เจ๊กยักยัก (๘๖) ผลไร่บ้านเรา (๘๖) พืชสวนครัว (๘๗) แมลงกินไม้ (๘๘) เสกกับ
ฉลามหายานใหม่ (๑๐๐) นิทานสัตว์แสนสนุก (๑๐๑) กระทิงน้อย (๑๐๒) น้ำกินน้ำใช้ (๑๐๓)
แม่คนที่เรารู้ (๑๐๔) ไฟฟ้านาร (๑๐๕) รุ่งกินน้ำ (๑๐๖) อากาศรอบตัวเรา (๑๐๗)
แม่ไก่สีแดง (๑๐๘) บ้านน้อย (๑๒๔) ยกกิ่ง (๑๒๗) และจ้าวป่า (๑๓๐)

๔. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กทั้ง ๑๓๐ เล่ม จำแนกตามปีที่พิมพ์พบว่า
 ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ หนังสือส่วนใหญ่ คือ ทยละ ๗๖.๔๗ ของจำนวนหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒
 กล่าวถึงเนื้อหาพิศการเกี่ยวกับชีวิต และหัวข้อเนื้อหาของหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ได้
 กล่าวถึงเลย คือหัวข้อเนื้อหาย่อยเรื่องความรักในความสัมพันธ์ การหาแร่ วัฒนธรรมด้านวรรณ-
 กรรมเพลงที่ประกอบการเล่น บทเพลงกล่อม เพลงกล่อมเด็ก เพลงสวด และเพลงพื้นบ้าน
 ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ หนังสือ ทยละ ๑๐๐ ของหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ กล่าวถึง
 เนื้อหาพิศการเกี่ยวกับชีวิต หัวข้อเนื้อหาของหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ไม่ได้กล่าวถึงเลย
 คือหัวข้อเนื้อหาย่อยเรื่อง ความรักในความสัมพันธ์ การถ่ายทอดวิชาพิศการในครอบครัว การ
 ค้นคว้า การหาของป่า การทำป่าไม้ การหาแร่ วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมเพลงที่
 ประกอบการเล่น พิศการเกี่ยวกับศาสนา พิศการเกี่ยวกับการกลกรรม เพลงสวด ส่วนวน และ
 เพลงพื้นบ้าน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ หนังสือ ทยละ ๑๐๐ ของหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ.
 ๒๕๒๔ กล่าวถึงเนื้อหาพิศการเกี่ยวกับชีวิต หัวข้อเนื้อหาของหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ไม่
 ได้กล่าวถึงเลย คือหัวข้อเนื้อหาย่อยเรื่อง ความรักระหว่างญาติพี่น้อง การถ่ายทอดวิชาพิศ
 การในครอบครัว การประมง การทำป่าไม้ การหาแร่ การเป็นนักรบ วัฒนธรรมด้าน
 วรรณกรรมเพลงที่ประกอบการเล่น เพลงสวด ส่วนวน เพลงพื้นบ้าน และวิทยาการพื้นบ้าน จะ
 เห็นได้ว่าหนังสือสำหรับเด็กที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ และ พ.ศ. ๒๕๒๔ จะมีเนื้อหาวัฒนธรรมไทย
 ทางคาบเทศกาลและพิศการในหัวข้อพิศการเกี่ยวกับชีวิตมากที่สุด คือ ทยละ ๑๐๐ ส่วนหัวข้อการ
 หาแร่ วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมเพลงที่ประกอบการเล่น เพลงสวด และเพลงพื้นบ้าน ไร้
 หนังสือเล่มใดที่ทำการวิเคราะห์ทั้ง ๑๓๐ เล่ม ได้กล่าวถึง

๕. จากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กวัย ๖ ถึง ๑๒ ปี ที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๒๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๒๔ จำนวน ๑๓๐ เล่ม ทางด้านวัฒนธรรมไทยนั้นปรากฏว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรักความกตัญญูคุณผู้คุณผู้คุณดาละในหัวข้อเรื่องชีวิตในครอบครัวนั้นมีการกล่าวถึงมากที่สุด คือร้อยละ ๓๐ และหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๔๒๔ ในเนื้อหาดังกล่าวนั้น มีการกล่าวถึงมากที่สุด คือร้อยละ ๖๔.๗๑ ส่วนเนื้อหาที่กล่าวมากเป็นอันดับรองลงมาคือความรักของบิดามารดาต่อบุตร ในหัวข้อเรื่องชีวิตในครอบครัวเหมือนกัน กล่าวถึงร้อยละ ๒๕.๓๔ และหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๔๒๔ อีกเช่นกัน ที่มีการกล่าวถึงในเนื้อหาดังกล่าวมากที่สุด คือร้อยละ ๕๔.๕๒

การอภิปรายผลการวิจัย

๑. หนังสือสำหรับเด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทยหลายเล่ม มีลักษณะที่พิมพ์ ทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์จากเนื้อหาเป็นประเภทการวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กในช่วงที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา นอกจากนั้นหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้วิจัยสำรวจส่วนใหญ่ จะไม่ระบุถึงวัยของผู้่านหรือกล่าวแนะหนังสือเล่มนั้น ๆ ว่าเหมาะสมกับเด็กวัยไหน ซึ่งทางสำนักพิมพ์ควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ เพราะจะช่วยให้ประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กที่จะหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านเอง ต่อการที่ผู้ปกครองจะเลือกให้เด็กอ่าน ตลอดจนการวิจัยหนังสือเด็กในระดับวัยต่าง ๆ

๒. หนังสือสำหรับเด็กเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของเด็กสามารถพื้นฐานแนวความคิด และค่านิยมในสังคมได้ ดังนั้นการที่จะปลูกฝังวัฒนธรรมไทยในตัวเด็กนั้น หนังสือจึงเป็นสื่อที่สำคัญยิ่ง แต่ผลของการวิจัยปรากฏว่า หนังสือสำหรับเด็กวัย ๖ - ๑๒ ปี ที่เป็นหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ที่พิมพ์ในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๒๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๒๔ นั้น มีเนื้อหาวัฒนธรรมไทยน้อย กล่าวคือเนื้อหาวัฒนธรรมทุกเรื่องตามเกณฑ์การวิจัย ไม่ว่าจะในชีวิตในครอบครัว ชาติพ การเล่น เทศกาลและพิธีการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน หนังสือทั้งหมด ๑๓๐ เล่ม ที่เป็นประเภทการวิจัยครั้งนี้ คิดเฉลี่ยแล้วจะกล่าวไว้ถึง ๐ ครั้ง นั้นหมายความว่า ความว่าแม่แต่ ๐ ครั้ง หนังสือแต่ละเล่มก็ยังมีเนื้อหาไว้ถึง ๐ แห่ง จึงตรงกับสมมุติฐานในการ

วิจัยครั้งนี้ว่า "แม้จะได้อำนาจใน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นปีเกิดสากล ซึ่งทำให้วงดนตรีหนังสือสำหรับเด็กขยายตัวขึ้นอย่างเห็นได้ชัดนั้น แต่ในวงการหนังสือภาพเพื่อความบันเทิงที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กวัย ๖ - ๑๕ ปี ที่พบขณะนี้ในประเทศไทยตั้งแต่บัดนั้นมา ยังไม่เคยมีการสวดแทรกเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมไทย (กล่าวถึงเฉลี่ยไปจนถึง ๑ ครั้ง ของจำนวน ๖ วรรคที่ใช้ในการวิเคราะห์)"

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กทั้ง ๑๓๐ เล่ม ที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้มองเห็นลักษณะ เนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็กที่นำมาวิเคราะห์ดังกล่าว กล่าวคือหนังสือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในหัวข้อเคยทุกหัวข้อ ยกเว้นหัวข้อเคยเรื่องอาหารแระ วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมเพลงที่ใช้ประกอบการเล่นเพลงสวด และ เพลงพื้นบ้าน ที่ไม่มีหนังสือเล่มใดที่ใช้ในการวิเคราะห์ก็กล่าวถึงเลย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาหารการหาแระ เป็นอาหารหนึ่งของคนไทย ที่เด็กควรจะได้รับรู้ วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมเพลงที่ใช้ประกอบการ เล่นก็ เป็นเรื่องสำคัญที่เด็กควรจะได้รับรู้เช่นกัน และสามารถนำแบบอย่างที่ได้จากการอ่านมาใช้ในการประกอบการ เล่นของ เด็กได้ เช่น เพลงวีรชาวัสาร์หรือ กุณินทาง ส่วน เพลงพื้นบ้าน ก็ เป็นเรื่องหนึ่งที่เด็กควรจะได้รู้เกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านของไทย เรา ว่ามีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์อย่างไร สำหรับ เพลงสวด ก็ เป็นเรื่องหนึ่งที่มีกล่าวถึงในหนังสือสำหรับเด็ก คณิต การวชิษนธรรมและ สนเทศอาเชียน (โคซี่) ได้กำหนดควาควรจะมีในหนังสือสำหรับเด็ก

เมื่อพิจารณาหนังสือสำหรับเด็กทั้ง ๑๓๐ เล่มแล้ว จะเห็นได้ว่าหนังสือแต่ละเล่มที่วิเคราะห์แล้วว่ามีเนื้อหาวัฒนธรรมไทย แม้จะมีเนื้อหาในเรื่องของครอบครัว อาชีพ การเล่น เทศกาลและพิธีการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน นอกจากเรื่องอาหารแระ วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมเพลงที่ใช้ประกอบการ เล่น เพลงสวด และ เพลงพื้นบ้าน ที่ไม่มีหนังสือเล่มใดกล่าวถึงเลย แม้ว่าหนังสือจะมีเนื้อหาวัฒนธรรมไทยดังกล่าว แต่หนังสือเหล่านั้นก็มิได้ครอบคลุมเนื้อหาที่ควรมีครบทุกหัวข้อเนื้อหา ครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์ จึงควรลงเสริมิให้เด็กได้อ่านหนังสือหลาย ๆ เล่ม เพื่อให้ครูและ เชาวจึงถึงวัฒนธรรมไทย คณิต การวชิษนธรรมและ สนเทศอาเชียน (โคซี่) ได้กำหนดให้มีเนื้อหาวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็ก คือ ชีวิตในครอบครัว อาชีพ การเล่น เทศกาลและพิธีการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน แต่ผู้เขียนหนังสือสำหรับเด็กก็ไม่ควรที่จะบรรจุเนื้อหาทั้งหมดลงในหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง เพราะอาจจะทำให้กลายเป็นหนังสือที่เป็นการสอ และน่าเบื่อหน่ายกับการอ่าน

ขอเสนอแนะ

๑. หน่วยงานและบุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านหนังสือสำหรับเด็ก ควรพิจารณาย้าย
เพื่อให้หนังสือสำหรับเด็กมีคุณค่าอยู่ในวงการการศึกษาของไทยให้เป็นที่รู้จักแห่งความเป็นไทย
ในอนาคต

๒. เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กที่ควรมีแก่ การหาแร่ วัฒนธรรมงานวรรณกรรมเพลงที่ใช้
ประกอบการเล่น เพลงสวด และเพลงพยางค์ เพราะจากผลการวิจัยปรากฏว่า หนังสือที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ไม่มีเนื้อหาดังกล่าว

๓. หนังสือสำหรับเด็กแต่ละเล่มไม่ควรบรรจุเนื้อหาทั้งหมดลงในหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง
เพียงเล่มเดียว เพราะอาจทำให้กลายเป็นหนังสือที่เป็นการสอน และน่าเบื่อหน่ายในการอ่าน

๔. บรรณาธิการ ผู้ปกครองควรสนับสนุนให้เด็กอ่านหนังสือสำหรับเด็กที่มากที่สุดที่จะ
เป็นไปได้ ทั้งนี้ เพราะการอ่านหนังสือหลายเล่ม จะช่วยส่งเสริมให้รู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทย
ในแง่ต่าง ๆ ไปได้มากขึ้น

๕. ครูควรที่จะเลือกหนังสือสำหรับเด็กที่เป็นหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และมี
เนื้อหาวัฒนธรรมไทย ให้เด็กอ่าน เพื่อประกอบการเรียนวิชาที่มีเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมไทยที่
เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ในการวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาหนังสือสำหรับเด็ก ผู้วิจัยจะได้ศึกษาผลของเนื้อหา
ของหนังสือเด็กที่มีต่อเด็ก โดยการทดสอบทัศนคติของเด็กก่อนและหลังการอ่านหนังสือ เปรียบเทียบ
กับผลของการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือสำหรับเด็กบางเล่มมีเนื้อหาที่เป็น
ประโยชน์และมีคุณค่า แต่ผู้เขียนขาดศิลปการเขียนที่แบบเบ็ดเสร็จ น่าสนใจ และโน้มน้าวจิตใจของ
ผู้อ่าน เด็กจึงไม่ได้แนวคิดที่มีคุณค่าจากหนังสือเล่มนั้น

๒. ควรทำการศึกษาเนื้อหาวัฒนธรรมในหนังสือสำหรับเด็กวัย ๖ - ๑๒ ปี ที่พิมพ์ใน
ประเทศไทยตจจากช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษา

๓. ควรได้มีการวิจัยเนื้อหาวัชรธรรมวิทยานิพนธ์สำหรับเด็กในแง่อื่น ๆ นอกจาก
แง่ที่ คณะกรรมการวัฒนธรรมและสันนิษฐานของชาติเห็น (โดย) ได้กำหนดไว้
เช่น วัชรธรรมไทยในเรื่องความเชื่อ ศิลปะ หรือวรรณคดี

๔. ควรได้มีการวิจัยเนื้อหาวัชรธรรมวิทยานิพนธ์สำหรับเด็กที่เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน
๕ ประการ คือ (๑) พึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ (๒) ประหยัดและกอบ
(๓) มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย (๔) ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และ (๕) มีความ
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้เชิญไว้ในพจนานุกรมไทยที่
ร่วมมือปฏิบัติตามค่านิยมดังกล่าว เพื่อดูว่า วิทยานิพนธ์สำหรับเด็กได้มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับ
ค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ ไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นการสนองนโยบายของชาติ

๕. ควรได้มีการวิจัยเปรียบเทียบวิธีเสนอวิทยานิพนธ์สำหรับเด็กในสมัยเก่ากับสมัยปัจจุบัน
ทางงานวัฒนธรรมไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย